

VIVIAN GORNICK
MIRAR-NOS DE CARA

Traducció de Martí Sales

Barcelona

Títol original: *Approaching eye level*

© Vivian Gornick, 1996

Primera edició: octubre del 2019

© de la traducció: Martí Sales, 2019

© d'aquesta edició: L'Altra Editorial
Gran Via de les Corts Catalanes, 628, àtic 2a
08007 Barcelona
www.laltraeditorial.cat

Impressió: Romanyà Valls

Maquetació: EdicTal

DIPÒSIT LEGAL: B. 19.349-2019

ISBN: 978-84-120069-2-6

Qualsevol forma de reproducció, distribució,
comunicació pública o transformació d'aquesta obra
requereix l'autorització prèvia i per escrit de L'Altra.

Tots els drets reservats.

prou gran, estava massa avorrida, exhausta i ferida. La incapacitat vital de prendre's seriosament com a treballadora: aquest era el dilema principal de l'existència d'una dona.

Com quan l'Arthur Koestler va entendre el marxisme, va ser com si llum i música em travessessin el crani. L'eufòria que em va agafar quan vaig tenir l'explicació! M'aixecava pensant-hi, em passava el dia ballant pensant-hi i me n'anava a dormir eufòrica pensant-hi. Em vaig tornar immune: els cabestrells i les fletxes de la fortuna quotidiana no m'afectaven. Si partia del que el feminisme m'havia fet veure, no trigaria a entendre'm. Quan m'entengués a mi mateixa, ho entendria tot. Viure, llavors, era bonic. Tenia la introspecció i tenia la companyia. Era el centre de la meua pròpia experiència i no parava de giravoltar. En totes direccions veia sales plenes de dones, que tampoc paraven de giravoltar.

Quina alegria quan un grup prou gran de gent són seduïts per l'explicació social de com s'han format les seves vides i coincideixen al mateix lloc i moment, parlen la mateixa llengua, parteixen del mateix raonament, es troben constantment als restaurants de Nova York, als auditoris i als pisos pel plaer de recrear-se en aquella idea. És l'alegria de la política revolucionària i era la nostra. Viure aquella revolució quan començava, a principis dels setanta, era una meravella. Cap «t'estimo» li arribava a la sola de les sabates. No hi havia cap altre lloc on ser, excepte amb les altres. En aquella època, totes nosaltres vivíem en l'abraçada lliure del feminisme. Creia que m'hi passaria la resta de la vida.

El que acompanyava l'eufòria era la convicció ràpidament formada que de la feina, ara, no en podia prescindir. Estimar un home, vaig prometre, no tornaria a ser primordial. Potser, de fet, eren incompatibles. Potser ara havia de prescindir de l'amor tal com sempre l'havia entès. Vaig pensar-ho despreocupadament, com si fos la cosa més fàcil d'assumir. Al capdavant, sempre he estat una bel·ligerant incòmoda, una d'aquelles dones que sempre es queixen que els homes tenen por de les «dones com jo». No sabia flirtejar, era un descans deixar-ho estar. Si l'amor entre iguals era impossible —i semblava que probablement era així—, a qui li feia falta? Vaig abraçar-me fort al meu cor acabat d'endurir. L'excitació i l'entusiasme de la realitat feminista em van fer sentir contenta d'abandonar el sentimentalisme i celebrar la meva tenacitat. L'únic important, em vaig dir, era treballar. M'havia d'ensenyar a treballar. Si treballava, tindria el que em calia. Seria una persona al món. Què importaria, aleshores, que jo renunciés a «l'amor»?

Va resultar que sí que importava. Molt més del que m'hauria imaginat. Sí, ja no podia viure amb els homes com ho havia fet fins ara. Sí, ja no em conformaria amb menys que una relació adulta. Sí, si això volia dir prescindir-ne, estava preparada per prescindir-ne. Però de la noció de l'amor, si no de la seva realitat, era impossible prescindir-ne. A mesura que passaven els anys, m'adonava que tenia l'amor romàntic injectat al sistema nerviós de les emocions, entrelligat al teixit sencer de l'anhel, de la fantasia i del sentiment. M'assetjava la psique, m'escriuixia els ossos: el tenia tan incrustat al

maquillatge de l'ànima que em feien mal els ulls si mirava directament la seva influència. Em seria font de dolor i de problemes la resta de la vida. Estimo el meu cor endurit —l'he estimat tots aquests anys— però la pèrdua de l'amor romàntic encara és capaç de trencar-me'l.

Sempre era allà, amenaçador, aquesta divisió en mi sobre l'amor, però mai en parlava. Mai en parlava perquè no em calia. No em calia perquè era suportable. Era suportable perquè havia fet una descoberta important. La descoberta era el meu ingredient secret, el que feia que cada dia em sortís bé el pastís. Era aquest: mentre tinguéssis una colla de feministes a l'abast, tindria companyia per a tota la vida. No tornaria a estar mai sola. Les feministes eren la meua espasa i el meu escut, el meu consol, el meu reconfort, el meu entusiasme. Si tenia les feministes, tenia comunitat. Podia viure sense amor romàntic. I tenia raó: podia.

I aleshores va passar l'inconcebible. A poc a poc, cap al 1980, la solidaritat feminista va començar a esfilagar-sar-se. Com que el món no havia canviat prou per reflectir els nostres esforços, el que abans havia separat totes les dones va començar a afirmar-se entre nosaltres. El sentiment de connexió va començar a erosionar-se. Cada vegada semblava que tinguéssim menys a dir-nos les unes a les altres. Les personalitats van començar a tremolar, les converses a avorrir, les idees a repetir-se. Les trobades cansaven i les festes venien menys de gust.

Al principi, el canvi en l'ambient entre nosaltres només era un punt de sospita (tan sòlida que semblava la